Eiropas Parlaments

2019-2024

Juridiskā komiteja

2021/2161(INL)

9.6.2023

ZIŅOJUMA PROJEKTS

ar ieteikumiem Komisijai par digitalizāciju un administratīvajām tiesībām
(2021/2161(INL))

Juridiskā komiteja

Referente: *Karen Melchior*
(Iniciatīva — Reglamenta 47. pants)

PR_INL

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

PIELIKUMS REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMAM:IETEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ PIEPRASĪTĀ PRIEKŠLIKUMA SATURU 12

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

ar ieteikumiem Komisijai par digitalizāciju un administratīvajām tiesībām

(2021/2161(INL))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 225. pantu,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 298. pantu,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantu, kurā noteikts, ka tiesības uz labu pārvaldību ir pamattiesības,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2022. gada 15. decembra kopīgo deklarāciju par Eiropas deklarāciju par digitālajām tiesībām un digitālās desmitgades principiem,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK[1],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem[2],

– ņemot vērā priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par informācijas drošību Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās (2022/0084 (COD)),

– ņemot vērā priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz pasākumus nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa kiberdrošību Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās (2022/0085(COD)),

– ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas plašo judikatūru, kurā atzīts vispārēju administratīvo tiesību principu kopums, kas balstīts dalībvalstu konstitucionālajās tradīcijās,

– ņemot vērā Komisijas 2022. gada 26. janvāra paziņojumu par Eiropas Digitālās desmitgades digitālo tiesību un principu deklarācijas izveidi COM(2022)27 final un tam pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu, kurā iekļauts ziņojums par apspriešanos ar ieinteresētajām personām un par iesaistīšanās pasākumiem (SWD(2022)14 final),

– ņemot vērā Komisijas digitālo stratēģiju "Nākamās paaudzes digitālā Komisija" (2022. gada 30. jūnijs) (C(2022)4388),

---

1 OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.

2 OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.

– ņemot vērā 2001. gada 6. septembra rezolūciju par Eiropas ombuda īpašo ziņojumu Eiropas Parlamentam pēc patstāvīgās izmeklēšanas par to, vai dažādās Kopienas iestādēs eksistē un sabiedrībai ir pieejami labas administratīvās prakses kodeksi[3],

– ņemot vērā 2000. gada 17. oktobra Komisijas Lēmumu 2000/633/EK, EOTK, Euratom, ar ko groza Reglamentu, pievienojot Labas administratīvās prakses kodeksu attiecībā uz Eiropas Komisijas personālu un tā attiecībām ar sabiedrību[4],

– ņemot vērā Padomes ģenerālsekretāra/Augstā pārstāvja kopējās ārpolitikas un drošības politikas lietās 2001. gada 25. jūnija Lēmumu par pārvaldes darbinieku uzvedības kodeksu Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretariātam un tā personālam profesionālajās attiecībās ar sabiedrību[5],

– ņemot vērā Eiropas Padomes Ministru Komitejas 2007. gada 20. jūnija ieteikumu CM/Rec(2007)7 dalībvalstīm par labu pārvaldību,

– ņemot vērā Eiropas ombuda 2012. gada 19. jūnijā publicētos ES ierēdņu civildienesta darbības principus,

– ņemot vērā secīgās digitālās publiskās pārvaldes faktu lapas par dalībvalstīm, ko Komisija publicējusi tiešsaistē,

– ņemot vērā to, ka dalībvalstīs ir gan vispārīgi administratīvā procesa akti, kuros noteikti administratīvo tiesību pamatprincipi, gan tiesību akti, kas attiecas uz konkrētu jomu vai nozari,

– ņemot vērā Zviedrijas valdības pasūtīto pētījumu, ko veica Zviedrijas Sabiedrības pārvaldības aģentūra par labas pārvaldības principiem Eiropas Savienības dalībvalstīs,

– ņemot vērā Dānijas valdības pētījumu par pamatdatu labas izmantošanas principiem digitalizētu valsts pārvaldes pakalpojumu īstenošanā, ko veica Dānijas Digitalizācijas aģentūra (*Digitaliseringsstyrelsen*),

– ņemot vērā Eiropas Tiesību institūta 2022. gada ziņojumu par valsts pārvaldes izmantoto algoritmisko lēmumu pieņemšanas sistēmu ietekmes novērtējuma paraugnoteikumiem[6],

– ņemot vērā informatīvās piezīmes, kas izklāstītas konferencē par ES administratīvajām tiesībām, kuru organizēja Parlamenta Juridisko lietu komitejas Politikas departaments un Leonas Universitāte (Leona, 2011. gada 27. un 28. aprīlis)[7],

---

3 OV C 72 E, 21.3.2002., 331. lpp.

4 OV L 267, 20.10.2000., 63. lpp.

5 OV C 189, 5.7.2001., 1. lpp.

6 https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Model_Rules_on_Impact_Assessment_of_ADMSs_Used_by_Public_Administration.pdf.

7 http://www.europarl.europa.eu/committees/lv/juri/studiesdownload.html?languageDocument=LV&file=59983.

– ņemot vērā ieteikumus, kas iekļauti darba dokumentā par ES administratīvo tiesību pašreizējo stāvokli un turpmākajām perspektīvām, kuru 2011. gada 22. novembrī Juridisko lietu komitejai iesniegusi ES administratīvo tiesību darba grupa[8],

– ņemot vērā Administratīvā procesa likuma Eiropas Savienībā Eiropas pievienotās vērtības novērtējumu, ar ko 2012. gada 6. novembrī Eiropas Savienības pievienotās vērtības nodaļa iepazīstināja Juridisko komiteju[9],

– ņemot vērā sabiedrisko apspriešanu par vispārējiem noteikumiem attiecībā uz atklātu, neatkarīgu un efektīvu Eiropas administrāciju un tās 2018. gada jūlija kopsavilkuma ziņojumu, ko 2018. gada 10. jūlijā Juridiskajai komitejai iesniedza Eiropas Parlamenta Pētniecības dienesta Eiropas pievienotās vērtības nodaļa[10],

– ņemot vērā ietekmes novērtējumu par iespējamu rīcību ES līmenī attiecībā uz atklātu, efektīvu un neatkarīgu ES administrāciju, ko 2018. gada jūlijā sagatavoja Eiropas Parlamenta Pētniecības dienesta Ex-ante ietekmes novērtēšanas nodaļa un 2018. gada 10. jūlijā iesniedza Juridiskajai komitejai[11],

– ņemot vērā Eiropas pievienotās vērtības novērtējumu attiecībā uz digitalizāciju un administratīvajām tiesībām, kuru Juridiskajai komitejai 2023. gada 30. maijā iesniedza Eiropas Pievienotās vērtības nodaļa[12],

– ņemot vērā Parlamenta 2013. gada 15. janvāra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par Administratīvā procesa likumu Eiropas Savienībā[13],

– ņemot vērā 2016. gada 9. jūnija rezolūciju par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības administrāciju un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības administrāciju,[14]

– ņemot vērā 2017. gada 26. oktobra rezolūciju par ES tiesību aktu piemērošanas pārraudzību 2015. gadā (2017/2011(INI)),

– ņemot vērā 2022. gada 7. jūlija rezolūciju par labāku likumdošanas procesu: kopīgi centieni nolūkā izstrādāt labākus tiesību aktus (2021/2166(INI)),

– ņemot vērā 2021. gada 20. maija rezolūciju par Eiropas digitālās nākotnes veidošanu: šķēršļu novēršana digitālā vienotā tirgus darbībā un mākslīgā intelekta izmantošanas uzlabošana Eiropas patērētājiem (2020/2216(INI)),

---

8 http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/juri_wdadministrativelaw_/juri_wdadministrativelaw_en.pdf.

9 http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/eav_lawofadminprocedure_/EAV_LawofAdminprocedure_EN.pdf.

10 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/621841/EPRS_STU(2018)621841_EN.pdf

11 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/621841/EPRS_STU(2018)621841_EN.pdf

12 https://www.europarl.europa.eu/thinktank/lv/document/EPRS_STU(2022)730350

13 OV C 440, 30.12.2015., 17. lpp.

14 https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/150700/consultation-eu-law-summary-report.pdf

– ņemot vērā Komisijas turpmāko darbu pēc Eiropas Parlamenta rezolūcijas ar ieteikumiem Komisijai par Eiropas Savienības Administratīvā procesa tiesību aktu, ko Komisija pieņēma 2013. gada 24. aprīlī,

– ņemot vērā Komisijas turpmāko darbu pēc Eiropas Parlamenta rezolūcijas par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības pārvaldi, ko Komisija pieņēma 2016. gada 4. oktobrī,

– ņemot vērā Komisijas turpmāko darbu pēc Eiropas Parlamenta rezolūcijas par labāku regulējumu: apvienojam spēkus, lai izstrādātu labākus tiesību aktus, ko Komisija pieņēma 2022. gada 22. oktobrī,

– ņemot vērā Reglamenta 47. un 54. pantu,

– ņemot vērā Juridiskās komitejas ziņojumu (A9-xxxx/xxxx),

A. tā kā līdz ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā Eiropas Savienība ir ieguvusi atbilstošu tiesisko pamatu Eiropas Administratīvā procesa tiesību akta pieņemšanai;

B. tā kā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā noteiktās pamattiesības uz labu pārvaldību ir kļuvušas juridiski saistošas, jo ir iekļautas primārajā tiesību aktā;

C. tā kā Eiropas Savienībā saskaņā ar tiesiskuma principu ir jānodrošina, lai vienmēr atbilstīgi tiktu noteiktas, izstrādātas un ievērotas procesuālās tiesības un pienākumi; tā kā iedzīvotājiem ir tiesības gaidīt no ES iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām augsta līmeņa pārredzamību, efektivitāti, atsaucību un ātru izpildi, un viņiem ir arī tiesības saņemt informāciju par iespējām, kas pastāv, lai viņi varētu veikt turpmākus pasākumus attiecīgajā jautājumā;

D. tā kā efektīva ES administrācija ir būtiski svarīga sabiedrības interesēs un pārmērīgi daudz noteikumu un procedūru, kā arī to trūkums var veicināt administratīvas kļūmes, un šādas kļūmes var radīt arī pretrunīgus, neatbilstīgus vai neskaidrus noteikumus un procedūras; tā kā pienācīgi strukturētas un konsekventas administratīvās procedūras atbalsta gan pamattiesību uz labu pārvaldību efektīvu administrēšanu, gan pienācīgu īstenošanu, un tām ir pievienotā vērtība, veicinot pārredzamību un pārskatatbildību, tādējādi uzlabojot ES leģitimitāti un vairojot iedzīvotāju uzticēšanos ES pārvaldībai;

E. tā kā iedzīvotāju uzticēšanās trūkums dažus pēdējos gadus ir bijusi neatliekami risināma problēma, ar ko saskaras Eiropas Savienība un kas var ietekmēt tās leģitimitāti; tā kā Eiropas Savienībai ir jāsniedz ātras, skaidras un pamanāmas atbildes ES iedzīvotājiem, lai reaģētu uz viņu bažām;

F. tā kā spēkā esošie ES labas pārvaldības noteikumi un principi ir noteikti ļoti dažādos avotos: primārajos tiesību aktos, sekundārajos tiesību aktos, Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, ieteikuma tiesībās un ES iestāžu vienpusēji pieņemtajās saistībās;

G. tā kā spēkā esošajiem dažādu iestāžu rīcības kodeksiem ir ierobežota ietekme, tie cits no cita atšķiras un nav juridiski saistoši;

H. tā kā, ņemot vērā Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*)

ieteikumus, skaidru un saistošu noteikumu kopums Eiropas Savienības administrācijai būtu pozitīvs signāls cīņā pret korupciju publiskajā pārvaldē;

I. tā kā kopš 2001. gada Parlaments savās rezolūcijās un to pielikumos ir konsekventi prasījis Komisijai veikt likumdošanas pasākumus šajā jomā; tā kā Parlaments 2013. gadā aicināja pieņemt Eiropas Savienības Administratīvā procesa likumu un 2016. gadā īpaši aicināja iesniegt priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības pārvaldi; tā kā Parlamenta vairākkārtējo aicinājumu mērķis būtībā ir panākt, lai tiktu pieņemta regula par Eiropas Savienības administratīvo procedūru, kurā būtu paredzēti vispārīgi procedūras noteikumi, kas reglamentētu Eiropas Savienības pārvaldes iestāžu, proti, ES iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru administratīvās darbības (Eiropas tiesību akti par administratīvo procedūru);

J. tā kā šī aicinājuma pamatā ir sīki izstrādāti ietekmes novērtējumi, cita starpā nosakot administratīvo procedūru izmaksas; tā kā 2018. gada ietekmes novērtējumā konstatēts, ka administratīvo procedūru sadrumstalotība ES iestādēs un struktūrās nevēlami ietekmē ES atvērtību, efektivitāti un neatkarību, un secināts, ka, pārejot uz digitalizētu administrāciju, nevēlamā ietekme, visticamāk, pasliktināsies; tā kā, iesniedzot priekšlikumu, Komisijai būtu jāiesniedz arī ietekmes novērtējums;

K. tā kā Parlaments iesaistījās sabiedriskajā apspriešanā par nepieciešamību izveidot ES tiesību aktus par administratīvo procedūru, saskaņā ar kuriem 76 % respondentu atbalstīja papildu pasākumu veikšanu ES līmenī, lai uzlabotu un vienkāršotu Eiropas Savienības administratīvās procedūras, norādīja, ka efektivitātes un pārredzamības uzlabošana ir viens no galvenajiem iemesliem ES intervencei, un konstatēja, ka darbības nekonsekvence un administratīvā sloga izmaksas ir viens no visproblemātiskākajiem jautājumiem; tā kā Komisijai 2023. gadā būtu arī jāuzsāk pienācīga sabiedriskā apspriešana ar visām iesaistītajām personām un jo īpaši jāizmanto Eiropas ombuda īpašās zināšanas un pieredze, jo tieši Eiropas ombuds saņem iedzīvotāju sūdzības par pārkāpumiem ES struktūrās un iestādēs,

L. tā kā Parlaments, gatavojot savu 2016. gada rezolūciju par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības administrāciju, apspriedās ar akadēmiķiem, praktizējošajiem speciālistiem un juristu kopienas pārstāvjiem; tā kā 2013. gada 24. aprīlī pieņemtajos turpmākajos pasākumos pēc Parlamenta 2013. gada 15. janvāra rezolūcijas Komisija paziņoja, ka tā sāks detalizētu novērtējumu par spēkā esošajiem ES administratīvajiem tiesību aktiem un par iespējamiem trūkumiem visās iestādēs, ka tā novērtēs dalībvalstīs īstenotās pieejas šiem jautājumiem un apspriedīsies ar akadēmiķiem, praktizējošajiem speciālistiem un juristu kopienas pārstāvjiem, lai veiktu padziļinātu analīzi par visiem šā jautājuma aspektiem; tā kā desmit gadus vēlāk Komisija vēl nav informējusi Parlamentu par paziņotā novērtējuma un padziļinātas analīzes rezultātiem;

M. tā kā tajos pašos turpmākajos pasākumos 2013. gadā Komisija arī norādīja, ka visās turpmākajās iniciatīvās būtu jāņem vērā spēkā esošais administratīvo noteikumu regulējums un sarežģītās attiecības starp horizontālajiem un nozaru noteikumiem; iespējamās administratīvās kļūmes daudzie cēloņi un daudzie iespējamie veidi, kā to novērst; un LESD 298. panta izmantošanas ierobežojumi; tā kā līdz šim Komisija nav

sniegusi šādu novērtējumu;

N. tā kā 2022. gadā Komisija, pamatojoties uz LESD 298. pantu, pirmo reizi iesniedza divus priekšlikumus attiecībā uz, no vienas puses, informācijas drošību un, no otras puses, kiberdrošību ES pārvaldībā, proti, tās iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās, lai novērstu kopējas pieejas trūkumu minētajās jomās un to, ka katrai no tām ir savi noteikumi minētajās jomās, pamatojoties uz reglamentu vai dibināšanas aktiem, vai arī nav nekādu noteikumu;

O. tā kā horizontālu un nozaru noteikumu esamība nevar būt attaisnojums ES tiesību akta par administratīvo procedūru nenoteikšanai vai šķērslis šāda tiesību akta pieņemšanai, kas būtu pamatprincipu kopums un vispārējs atsauces regulējums administratīvo procedūru tiesībām un jāpiemēro jebkurai ES administrācijai neatkarīgi no tās darbības nozares; tā kā šādi vispārīgi noteikumi pastāv daudzās ES dalībvalstīs neatkarīgi no to struktūras, jomas vai nozares un paralēli nozaru noteikumiem;

P. tā kā attiecīgo tiesisko regulējumu sadrumstalotība starp ES pārvaldības iestādēm izraisa ievērojamu darba pārklāšanos attiecībā uz iekšējo noteikumu noteikšanu un ievērošanu, kā arī nesaderīgu administratīvo praksi; tā kā ES iedzīvotājiem šo noteikumu dažādība palielina pārpratumu, nepareizas interpretācijas un neatbilstības risku; tā kā, izveidojot ES tiesību aktu pamatprincipu kopumu un vispārēju atsauces regulējumu par ES pārvaldības administratīvo procedūru, tiktu radīta administratīva vide ar vienotiem principiem, standartizētiem noteikumiem un īstenotu paraugpraksi, tā kā tas neliedz pastāvēt nozaru noteikumiem, kā ir arī zināms valstu līmenī; tā kā ES tiesību akta par administratīvo procedūru pieņemšana arī atbilst prasībai rīkoties, pienācīgi ievērojot katras ES iestādes un struktūras autonomiju vai kompetenci, kas tiks pilnībā saglabāta;

Q. tā kā līdz ar tehnoloģiju attīstību un digitalizācijas darbu, kas dalībvalstīm jāveic, tostarp attiecībā uz savu valsts pārvaldi un pakalpojumiem, līdzīgu darbu digitalizācijas jomā ir veikusi Eiropas Savienības administrācija; tā kā Eiropas Savienības administrācija arvien mazāk darbojas kā atsevišķa vienība un tā vietā sadarbojas ar valstu publiskajām administrācijām, lai kalpotu iedzīvotājiem;

R. tā kā 2022. gada Eiropas pievienotās vērtības novērtējuma pētījumā, tāpat kā 2018. gada ietekmes novērtējuma pētījumā, tika uzsvērts, ka līdz ar digitalizāciju ir lielāka vajadzība pēc centralizācijas un saskaņošanas un ka notiekošā digitalizācija rada jaunus sarežģījumus un problēmas;

S. tā kā ES Tiesas judikatūrā ir nostiprināti labi izstrādāti procesuālie principi, ko piemēro dalībvalstu procedūrām ES jautājumos un ko *a fortiori* būtu jāpiemēro Eiropas Savienības tiešajai pārvaldībai; tā kā var gaidīt, ka Tiesas judikatūra drīzumā turpinās attīstīties, lai aptvertu situācijas, kas saistītas ar digitalizācijas attīstību administratīvajās procedūrās, piemēram, automatizētu lēmumu pieņemšanu;

T. tā kā Eiropas deklarācijā par digitālajām tiesībām un principiem digitālajai desmitgadei ir pasludināti digitālie principi, kam jākalpo visiem Eiropas iedzīvotājiem;

U. tā kā 2030. gada Digitālajā kompasā Komisija noteica ES 2030. gada redzējumu par

digitāli pārveidotu Eiropu saskaņā ar Eiropas vērtībām; tā kā Digitālās desmitgades politikas programma ir vērsta uz to, lai vēl vairāk nostiprinātu digitālo vadību un dotu iespējas iedzīvotājiem un uzņēmumiem, tādējādi padarot digitālo pārveidi par ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes un Eiropas sociālās labklājības dzinējspēku, kas cita starpā būtu jāsasniedz, veidojot digitālās prasmes un kompetences darbaspēkam, lai tie varētu pilnībā piedalīties digitālajā ekonomikā, un digitalizējot sabiedriskos pakalpojumus, kā arī padarot tos efektīvākus un vieglāk lietojamus ikvienam mūsu sabiedrības loceklim;

V. tā kā Komisijas digitālā stratēģijā 2022. gadam "Nākamās paaudzes digitālā Komisija" ir izklāstīti mērķi, lai Komisijas administrācija varētu atbalstīt ES stratēģisko prioritāšu īstenošanu un rādīt piemēru, un tā cita starpā virza uz priekšu šādus elementus: palielināt savu darbinieku iespējas, ar pamatnostādnēm un atbalstu visā Eiropas Savienības politikas ciklā nodrošināt digitāli gatavas politikas veidošanu un izmantot datu un inovatīvu tehnoloģiju sniegtās priekšrocības, lai pārveidotu administratīvos procesus; stratēģijā atklāts, kā turpmākajos gados iecerēts attīstīt administratīvo procesu digitalizāciju un ES administratīvo saziņu ar iedzīvotājiem; tā kā šī attīstība būtu jāpapildina ar noteikumu kopumu, kas reglamentē administratīvās procedūras, un tā būtu jāsaskaņo visā Eiropas Savienības pārvaldībā;

W. tā kā jaunu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un automatizētu lēmumu pieņemšanas sistēmu, attīstībai var būt nozīmīga loma valsts pārvaldes darbības modernizācijā un uzlabošanā, ja izmantotajām tehnoloģijām ir augsta uzticamības pakāpe; tā kā iespēja valsts pārvaldei, tostarp Eiropas Savienības pārvaldei, izmantot šādas jaunas tehnoloģijas tomēr būtu jāierobežo ar likumības principu un nepieciešamību nodrošināt pilsoņu tiesību ievērošanu; tā kā jaunu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un automatizētu lēmumu pieņemšanas sistēmu, izmantošana var radīt konkrētas problēmas attiecībā uz labas pārvaldības principu un tiesībām uz juridisku pārskatīšanu, tādēļ ir vajadzīga īpaša analīze attiecībā uz tādiem elementiem kā pārredzamība, pārskatatbildība, atbilstība un nediskriminācija, novēršot algoritmiskas neobjektivitātes risku;

X. tā kā būtu jāatzīst mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās izmantošanas risks, jo īpaši saistībā ar ES administrāciju, kurā var pastāvēt ievērojama varas atšķirība starp iedzīvotājiem un administrāciju; tā kā tādēļ Eiropas Savienības administrācijai mašīnmācīšanos vajadzētu izmantot tikai datu vākšanai, organizēšanai, strukturēšanai, pārveidošanai, apvienošanai un pielāgošanai, piemēram, optisko rakstzīmju atpazīšanai, objektu atpazīšanai vai runas pārveidošanai par tekstu;

Y. tā kā 2022. gadā Eiropas Tiesību institūts iesniedza ziņojumu ar paraugnoteikumiem par valsts pārvaldes izmantoto algoritmisko lēmumu pieņemšanas sistēmu ietekmes novērtējumu, kurā ir ierosināti paraugnoteikumi, kad algoritmiskās lēmumu pieņemšanas sistēmas pieņem lēmumu vai atbalsta cilvēku lēmumu pieņemšanu t.i., publiskā sektora iestādes (tostarp ES līmenī) lēmumu veikt vai neveikt pasākumus, kas, ļoti iespējams, būtiski ietekmēs sabiedrību[15];

---

15 https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Model_Rules_on_Impact_Assessment_of_ADMSs_Used_by_Public_Administration.pdf

Z. tā kā programmatūra, kas izstrādāta publiskās pārvaldes vajadzībām, iepriekš bieži vien bija slēgta pirmkoda programmatūra, kas nozīmē, ka, neraugoties uz to, ka iedzīvotāji par to maksā, viņi nevar veikt koda revīziju vai atkalizmantošanu; tā kā būtu jāatzīst, ka ES administrācija izstrādā, publicē un izmanto atklātā pirmkoda programmatūru, kas palīdz īstenot principu "publiskie līdzekļi, publisks kods"; tā kā šis princips veicina esošā kodeksa atkārtotu izmantošanu un uzlabošanu, lai samazinātu programmatūras izstrādāšanas izmaksas un līdz ar to digitalizācijas izmaksas; tā kā tādēļ būtu nepārtraukti jāveicina atklātā pirmkoda programmatūras izmantošana ES pārvaldes iestādēs[16];

AA. tā kā ES iedzīvotāju piekļuvi digitālās administrācijas pakalpojumiem ietekmē tādi faktori kā vecums, uzticēšanās vai vēlme izmantot tehnoloģiskos risinājumus; tā kā ES administrācijai tas attiecīgi būtu jāņem vērā, izstrādājot digitālus risinājumus pakalpojumiem, ko tā sniedz, lai nezaudētu iedzīvotāju uzticēšanos un ļautu iedzīvotājiem pielāgoties digitālā pakalpojuma esamībai;

AB. tā kā attiecībā uz digitālajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem un pārvaldi jau ir noteikti šādi principi: i) uz cilvēku orientēti un piekļūstami digitālie publiskie pakalpojumi visos līmeņos, ii) iespēja ikvienai personai iesaistīties tādu digitālo publisko pakalpojumu radīšanā un uzlabošanā, kas ir pielāgoti tās vajadzībām un vēlmēm, iii) princips "tikai vienreiz", proti, ka ikvienai personai savi dati vai informācija būtu jāiesniedz tikai vienu reizi, kad tā digitāli sazinās ar publiskās pārvaldes iestādēm visā Eiropas Savienībā, iv) publiskā sektora piedāvāto digitālo pakalpojumu sadarbspēja, piemēram, digitālās identitātes risinājumi ar atļautu datu pārnesamību visā Eiropas Savienībā, v) plaša cilvēku iesaistīšana, ko nodrošina digitālās tehnoloģijas un risinājumi, un līdzdalības iniciatīvu izstrādes stimulēšana visos līmeņos, vi) digitālo tehnoloģiju un risinājumu ieguldījums sabiedrības drošības un drošuma līmeņa uzlabošanā,

1. uzskata, ka pēc 70 gadiem Eiropas Savienības publiskās pārvaldes pastāvīgas attīstības un 13 gadiem kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā, kurā noteikts LESD 298. panta juridiskais pamats, nav pamata labas pārvaldības principu nenoteikšanai saistošos tiesību aktos;

2. atgādina, ka Parlaments 2013. gada 15. janvāra rezolūcijā un 2016. gada 9. jūnija rezolūcijā saskaņā ar LESD 225. pantu aicināja pieņemt regulu par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības pārvaldi saskaņā ar LESD 298. pantu; atgādina, ka 2016. gada 9. jūnija rezolūcijā Parlaments īpaši aicināja Komisiju nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu, kas būtu jāiekļauj tās 2017. gada darba programmā; pauž nožēlu par to, ka līdz šim Komisija uz Parlamenta prasībām nav atbildējusi ar priekšlikumu;

3. norāda, ka Komisija nav sniegusi pamatotus vai pārliecinošus savas bezdarbības argumentus, un pauž nožēlu par to, ka līdz šim Komisija nav sniegusi padziļinātu analīzi vai pētījumus par šo tematu;

4. prasa Komisijai, pamatojoties uz LESD 298. pantu, nekavējoties nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu par to, lai regula par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības pārvaldi tiktu iekļauta tās 2024. gada darba programmā, ļaujot

[16] https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/informatics/open-source-software-strategy_lv#opensourcesoftwarestrategy

likumdevējiem sākt attiecīgo darbu uzreiz pēc jaunā pilnvaru termiņa sākuma; prasa, lai priekšlikumā tiktu ņemti vērā šīs regulas pielikumā izklāstītie ieteikumi, un aicina Komisiju apsvērt regulas priekšlikumu, kas pievienots 2016. gada 9. jūnija rezolūcijai, kā sākumpunktu prasītā priekšlikuma sagatavošanai un ņemt vērā digitalizācijas progresu un tā ietekmi uz Eiropas Savienības administrāciju un administratīvo procedūru;

5. uzskata, ka pieprasītajam priekšlikumam nav finansiālas ietekmes;

6. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju un pielikumā izklāstītos ieteikumus nosūtīt Komisijai un Padomei.

PIELIKUMS REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMAM:IETEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ PIEPRASĪTĀ PRIEKŠLIKUMA SATURU

1. ieteikums (pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu regulai par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības pārvaldi):

Eiropas Parlaments uzskata, ka Komisijas priekšlikums būtu jāsagatavo kā regula, ar ko pieņem vispārēju aktu par administratīvo procedūru, kā izklāstīts pielikumā Parlamenta 2016. gada 9. jūnija rezolūcijai par atklātu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas Savienības administrāciju.

2. ieteikums (par Eiropas Savienības administratīvo procedūru digitalizācijas pamatprincipiem)

Eiropas Parlaments uzskata, ka Komisijai, iesniedzot šajā rezolūcijā prasīto priekšlikumu, būtu jāņem vērā digitalizācijas attīstība un ietekme uz Eiropas Savienības pārvaldes administratīvajām procedūrām. Konkrēti, būtu jāņem vērā šādi faktori:

1. attiecībā uz vispārējiem aspektiem:

i) princips "tikai vienreiz", proti, ka ikvienai personai būtu jāsniedz savi dati vai informācija tikai vienu reizi, kad tā digitāli sazinās ar ES administrāciju, šajā saistībā izmantojot arī Eiropas digitālās identitātes maka izveidi;

ii) ES administrācijas piedāvāto digitālo pakalpojumu sadarbspēja;

iii) digitālo tehnoloģiju un risinājumu ieguldījums augstākā sabiedrības drošības un drošuma līmenī;

iv) izveidot procedūras un precizēt digitālo tehnoloģiju izmantošanu Eiropas Savienības administrācijas ārējā saziņā, lai veiktu pretpasākumus esošo trūkumu novēršanai, palielinātu juridisko noteiktību, nodrošinātu, ka pieaug izskatīto administratīvās netaisnības gadījumu skaits, un pārtrauktu neuzticēšanos, kas rada vēl lielāku neuzticēšanos;

2. attiecībā uz piekļūstamiem un iekļaujošiem digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem:

i) digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem jābūt orientētiem uz cilvēkiem un piekļūstamiem visos līmeņos;

ii) ikvienai personai vajadzētu būt iespējai iesaistīties tādu digitālo publisko pakalpojumu radīšanā un uzlabošanā, kas ir pielāgoti tās vajadzībām un vēlmēm;

iii) vienmēr būtu jānodrošina analogās digitālo pakalpojumu alternatīvas, un būtu jābūt pieejamam kontaktpunktam, kas palīdzētu risināt visus jautājumus, kuri var rasties, ES iedzīvotājiem izmantojot digitālos pakalpojumus;

iv) cilvēkiem ar invaliditāti būtu jāvar piekļūt digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem;

v) digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem arī vajadzētu būt piekļūstamiem, izmantojot plašu ierīču klāstu;

3. attiecībā uz drošību, atbildību un datu aizsardzību

i) princips "publiski līdzekļi, publisks kods", proti, ka jebkuras programmatūras, kas izstrādāta, izmantojot publiskos līdzekļus, pirmkodam jābūt pieejamam sabiedrībai pētījumu un atkalizmantošanas nolūkos;

ii) būtu jāaizsargā digitālo publisko pakalpojumu lietotāju privātums un drošība;

iii) tiesības kļūdīties un tiesības labot;

iv) tiesības uz paskaidrojumu, kas būtu jāsaprot kā tiesības saņemt skaidrojumu par algoritma iznākumu un lēmumu, kas pieņemts pēc algoritmiskās novērtēšanas;

v) pārredzamības princips attiecībā uz kritērijiem, uz kuru pamata tiek pieņemti automatizēti lēmumi, ja šādi lēmumi ietekmē iedzīvotājus.

3. ieteikums (par digitālo risinājumu izstrādes un ieviešanas principiem)

Būtu jāatzīst vajadzība izstrādāt jaunus digitālos risinājumus, lai apmierinātu Eiropas Savienības administrācijas vajadzības digitalizācijas procesā. Lai nodrošinātu, ka šādi risinājumi vislabāk kalpo ES iedzīvotājiem un publiskā sektora darbiniekiem, būtu jāapsver šādi principi:

i) ES publiskā sektora darbiniekiem vajadzētu būt attīstības procesa centrā, jo viņiem ir vislabākā izpratne par administratīvajām procedūrām un īpašiem gadījumiem, proti, problēmām vai situācijām, kas rodas tikai iespējamo vērtību diapazona augstākajā vai zemākajā punktā vai ārkārtējās situācijās;

ii) būtu jāapsver tādu iekšējo digitālo risinājumu izstrāde, kas ir būtiski svarīgi attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma ieviešanai;

iii) izmantojot ārpakalpojumus, tā vietā, lai izsludinātu uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus monolītiem megaprojektiem, kas ļauj pretendēt tikai dažiem lieliem uzņēmumiem un kuros ir lielāks kavēšanās un budžeta pārsniegšanas risks, publiskā iepirkuma procedūras projektu un procesu digitalizācijai būtu jāsadala uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus par mazākiem projektiem, lai padarītu digitalizācijas līgumus piekļūstamākus MVU;

iv) digitalizāciju nevajadzētu uzskatīt tikai par izmaksu samazināšanas procesu — ir svarīgi atcerēties, ka efektīvas digitalizācijas nolūkos ir vajadzīgi arī ieguldījumi gan tehnoloģijās, gan personālā;

v) digitalizācija būtu jāīsteno tā, lai darbiniekiem būtu vairāk laika veikt uzdevumus, kas saistīti ar viņu īpašajām zināšanām, automatizējot regulārus procesus un palīdzot darbiniekiem nodrošināt, ka Eiropas Savienības administrācija atbilst 2. ieteikumā minētajiem principiem un mērķiem;

vi) digitalizācija nedrīkst novest pie tā, ka speciālistu uzdevumi tiek nodoti darbiniekiem, kuriem nav speciālistu kompetences un nav nodrošināta apmācība un resursi šādu uzdevumu izpildei.